

Izvještaj o zvaničnoj posjeti potpredsjednika Vlade Crne Gore za vanjske i evropske poslove dr Filipa Ivanovića Irskoj, 9-12. septembar 2025. godine

Potpredsjednik Vlade za vanjske i evropske poslove dr Filip Ivanović boravio je u zvaničnoj posjeti Irskoj od 9. do 12. septembra 2025. godine. U crnogorskoj delegaciji bile su otpravnik poslova a.i. Ambasade u Londonu Nataša Jovović, savjetnica potpredsjednika Vlade za vanjske i evropske poslove Renata Gojković i šefica biroa za analitiku domaćih i stranih medija Sandra Madžarović. Glavni cilj posjete bio je potvrđivanje političke i ekspertske podrške Irske, naročito imajući u vidu njeno predstojeće predsjedavanje Savjetom Evropske unije u drugoj polovini 2026. godine. Ovo predsjedavanje poklapa se sa ciljem Crne Gore da zatvori sva pregovaračka poglavlja do kraja te godine i postane punopravna članica EU do 2028.

Susreti su uključivali najviše irske zvaničnike: predsjednika Vlade Mihala Martina (Micheál Martin), potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova i trgovine Sajmona Harisa (Simon Harris), ministra za evropske poslove i odbranu Tomasa Birna (Thomas Byrne), državnog pravobranioca Rosu Feninga (Rossa Fanning) i predsjednika Zajedničkog odbora za evropske poslove Parlamenta Berija Vorda (Barry Ward).

Premijer Irske, Mihal Martin, izrazio je zadovoljstvo sastankom sa potpredsjednikom Vlade Ivanovićem, ističući da posjeta stiže u ključnom trenutku, s obzirom na predstojeće irsko predsjedavanje Savjetom Evropske unije u drugoj polovini 2026. godine. Naglasio je posvećenost Irske jačanju svog prisustva na Zapadnom Balkanu i podršci Crnoj Gori na njenom putu ka EU. Sagovornici su se složili da proces mora biti zasnovan na individualnim zaslugama i da Crna Gora, kao najnapredniji kandidat za članstvo, ne smije biti usporavana. Na tehničkom i ekspertskom planu, Irska je ponudila konkretne programe podrške. Prva faza programa "Irska za EU proširenje", koji pokreće Institut za javnu administraciju u saradnji sa ReSPA, počinje već polovinom septembra 2025. u Crnoj Gori. Premijer Martin je, takođe, izrazio spremnost za pružanje ekspertske podrške u oblastima ekonomske i digitalne transformacije. Potpredsjednik Ivanović je naglasio da Crna Gora kao država sa ograničenim administrativnim kapacitetima, ima posebnu potrebu za ekspertima koji bi boravili duži period (nekoliko nedelja ili mjeseci) radi izgradnje trajnih kapaciteta. U pogledu unaprjeđenja bilateralnih odnosa, identifikovan je značajan potencijal za saradnju u oblastima ekonomije, investicija i turizma. Kao pozitivan primjer istaknuta

je irska kompanija koja upravlja duty-free prodavnicama na crnogorskim aerodromima. Predloženo je podsticanje uspostavljanja direktnih avionskih linija između Crne Gore i Irske s ciljem unaprjeđenja kontakata i razvoja turizma.

Potpredsjednik Ivanović sastao se sa zamjenikom premijera, ministrom vanjskih poslova i trgovine Irske, Sajmonom Harisom. U fokusu sastanka bio je napredak Crne Gore na putu ka članstvu u Evropskoj uniji. Haris pohvalio reforme koje Crna Gora sprovodi u okviru evropske agende. Takođe, naglašen je potencijal za unaprjeđenje bilateralnih odnosa u različitim oblastima. Tokom sastanka razgovarano je i o situaciji u regionu, dobrim susjedskim odnosima i saradnji. Haris je najavio da Irska priprema Strategiju za Zapadni Balkan, uključujući otvaranje diplomatskih predstavništava u Sarajevu i Beogradu.

Na sastanku sa ministrom Birnom potvrđeno je proširenje EU prioritet Irske tokom njenog predsjedavanja i izraženo uvjerenje u uspješan završetak pregovora sa Crnom Gorom. Razgovarano je i o aktuelnim regionalnim i globalnim izazovima, uz naglasak na političku stabilnost i ekonomski razvoj Zapadnog Balkana. Birn je potvrdio kontinuiranu tehničku i političku podršku Irske Crnoj Gori.

Sastanak sa članovima Zajedničkog odbora za evropske poslove irskog parlamenta pružio je priliku za detaljno predstavljanje procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, s fokusom na ostvareni napredak, aktuelne izazove i ključnu ulogu Irske tokom njenog predsjedavanja Savjetom EU 2026. godine. Predsjednik Odbora, Beri Vord iz stranke Fine Gael, istakao je istorijsku posvećenost Irske procesu proširenja EU, podsjećajući na uspješno predsjedavanje 2004. godine i prijem deset novih članica. Istakao je konstruktivnu ulogu Crne Gore kao predvodnice na Zapadnom Balkanu. Parlamentarci su naglasili transformativnu moć članstva u EU i ohrabрили Crnu Goru da nastavi sa reformama, uz obećanje da će Irska nastaviti da zagovara ubrzanje procesa unutar EU institucija. Naglašena je važnost proširenja u kontekstu globalnih geopolitičkih izazova kao poruke jedinstva i stabilnosti.

Potpredsjednik Vlade Ivanović izrazio je zahvalnost na podršci Irske i naglasio važnost parlamentarne diplomatije u završnoj fazi pristupnih pregovora. Istakao je ubrzani tempo pregovora posljednjih godina, s ciljem zatvaranja svih poglavlja do kraja 2026. i članstva do 2028.

godine. On je ukazao na dvojni karakter procesa – tehničke reforme i političku dimenziju koja zahtijeva jednoglasnost svih članica EU, te apelovao na Irsku da snažno zastupa zasluge Crne Gore. Takođe, istakao je značajan konsenzus u Crnoj Gori o evropskoj integraciji, ali i potrebu za jačanjem administrativnih kapaciteta kroz podršku EU, uključujući Irsku. U razgovoru su pokriveni i izazovi vladavine prava, borbe protiv korupcije, sajber bezbjednosti, regionalnih pitanja i migracija. Potpredsjednik je pozvao irske parlamentarne delegacije da posjete Crnu Goru i istakao konkretne benefite predstojećeg članstva.

Sastanak sa Rosom Fening protekao je u razmjeni iskustava fokusirajući se na pravosudne reforme i borbu protiv korupcije, posebno u oblasti oduzimanja nezakonito stečene imovine. Fening je predstavio irski model Biroa za imovinu stečenu kriminalom (CAB), koji efikasno koristi građanske postupke za konfiskaciju imovine.

Tokom posjete Dublinu, delegacija je posjetila i Trinitu koledž, jednu od najprestižnijih evropskih obrazovnih institucija. Tokom boravka u Dublinu, potpredsjednik Ivanović održao je predavanje na Institutu za međunarodne i evropske poslove, gdje je put Crne Gore ka članstvu u EU okarakterisao kao „generacijski poduhvat“ te istakao Crnu Goru kao vodećeg kandidata u procesu proširenja.

Ocjena posjete: Ova posjeta potvrdila je Irsku kao jednog od najvažnijih i najambicioznijih saveznika Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Postignuta je saglasnost o ključnoj ulozi irskog predsjedavanja Savjetom EU u 2026. godini, te su otvoreni konkretni putevi za tehničku i ekspertsku podršku u ključnim oblastima. Zaključno, posjeta označava važan korak u daljoj saradnji sa Irskom i predstavlja dobru osnovu za nastavak procesa evropske integracije Crne Gore. Preporučuje se da se dalje razvija politički dijalog sa irskim zvaničnicima, uz korišćenje njihove stručnosti u prioritetnim oblastima reformi i tehničke podrške. Takođe, važno je nastaviti jačanje bilateralnih odnosa kroz zajedničke inicijative u oblasti ekonomije, turizma i parlamentarnih kontakata, kako bi se očuvala uloga Irske kao pouzdanog i strateškog partnera Crne Gore na evropskom putu.